

Nabizade Nazım

Hâlâ Güzel

Uzun hikâye – Günümüz Türkçesi

1891

Hâlâ Güzel

Nabizade Nazım

Özgün Adı (varsa)

Hâlâ Güzel

Çeviren

Dr. Aysel Yıldız

Düzelti ve Yayına Hazırlama

Berk Uralcan – Simay Çıtak

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin gerek görsel malzeme k12 Eğitim ve Araştırma Vakfı'ndan izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayınlanamaz ve dağıtılamaz.

© Vakıf k12, 2021

NÂBÎZÂDE NÂZİM

HÂLÂ GÜZEL

Sahibi ve yayınlayan: Asır Kütüphanesi sahibi Kirkor

Eğitim Bakanlığı'nın izniyle basılmıştır.

İstanbul

1891

HÂLÂ GÜZEL

1

Safder'in o eski hisleri eski gücünü kaybetmiş, parlak hayatı hareketsiz bir karanlık içinde kalmıştı. Yaşı elliye yaklaşmış, adeta saç beyazlamıştı. Yirmi otuz sene evvelki o şevk ve neşeler şimdi yerini hazin bir sessizliğe bırakmıştı. O zamanlar daldan dala konan ve her dalda bir başka şevk veren nağmeyle arkadaş olan hayal kuşu, şimdi bir dar kafes içine melul melul çırpınmaktaydı. Altından bile olsa yine bu kafes, neşenin verdiği ferahlığa nispetle ıstırap verici bir mezar gibiydi.

İkinci defa evlenmiş, beş yaşında bir erkek; iki yaşında bir kız çocuğuna baba olmuştu.

Karısı Sıdika, zengin zatın biricik evladı olmakla beraber güzellik ve edepçe birçok kusuru vardı. Safder, yedi sekiz seneden beri bu kadının manevi bir hastalığa benzeyen baskın tavırlarına Hazreti Eyüp'e yakışır bir sabırla katlanmaktaydı.

Bazen hayatının şu sonsuz eziyetinden gizli gizli gözyaşlarıyla şikâyet gösterir; fakat bunun karşılığında fikri zerre kadar dinginliğe kavuşamazdı. Ömrü işte böyle bir monoton yaşamın beyin ezici tesirleri içinde yıpranmaktaydı.

Çoğu zaman, geçmiş bir zamanın hatıraları katmerlendikçe, zavallı adam gerçekten kendi varlığından pişman olmaktaydı. O geçmiş zaman ki o zaman kendisi genç, yakışıklı, neşeli bir delikanlı olduğu gibi yine genç, güzel, neşeli, nazlı bir güzelin aşk ve iltifatıyla da mutluydu.

Ah yirmi sene evvelki mutlu ömrü! Naz ve cilvenin tam bir sembolü olan Fahriye o zaman henüz gencecik bir nazlı bir güzeldi. Tebessümünden güller açılırdı. Gözlerinden iffet nuru saçılırdı. Şirin konuşmaları gönül avutur, nazlı nazlı yürüyüşü kumruları hayran ederdi.

Safder Fahriye'yi ilk defa Beykoz Çayırı'nda görmüştü. Kendisi o yaz Boyacıköyü'nde oturmaktaydı. Bir çarşamba günü işten güçten fırsat bulunca sessiz sakin vakit geçirmek için çayıra gelmişti. Saat sekize doğru civar ahalisi birer ikişer toplanmaya başladılar. Safder ise dere boyunca çıkmaktaydı.

Derenin oluşturduğu dirsek noktasındaki gölgeliği pek huzurlu, hele burada suyun ufak taşlara çarpmasının yarattığı şarıltyı pek ahenkli bularak çayırdan suya doğru hafif bir "çıkıntı" oluşturan çimenlerin üzerine şöyle uzanıverdi.

Biraz ötede mini mini bir havuz teşkil eden berrak su yüzeyi, güneş ışınlarına karşı bir odak haline gelmiş, karşıda koyu yeşil renkli tepelerin eteklerini örten ağaçlık hafif bir gölge içine sığınmıştı.

Gökyüzünde el kadar olsun buluttan eser yoktu. Ağustos böcekleri çayır üstüne çökmüş olan yakıcı sıcaklık içinde gürültü patırtı çıkarmakta, ara sıra şurada burada birkaç inleyen kuş sıcaktan şikâyet eylemekteydi.

Bu sinir bozucu ağır havanın bunalttığı Safder; uyku ile uyanıklık arasında bir gevşekliğe tutulmuş, rüyaya benzer hayallere dalmıştı. Bir taraftan da suyun ahenkli akışı dinlendirici bir ninni yerine geçmekteydi.

Ah gençlik, gençlik! Senin her yeni cilven, hayat denilen şu karmakarışık ve karanlığın hüküm sürdüğü yeri aydınlatarak yorgun gözlerin gamını gidermemiş olsaydı biz bu yaşayıştan ne beklerdik? Aydınlatması; fırtına bulutları arasından çıkan şimşekler kadar süresiz, korkunç görünse bile bir hayat keşmekeşi ile yorulmuş, etrafını saran yoğun karanlık içinde bunalmış kalmış olan gönüller için birer ümit ışığı sayılır.

Safder, tabiatın şu yorucu baskısı altında bile parlak parlak hayallere dalmaktan geri kalmadı. Ne hülyalar kurmaya başladı bilseniz!

Gerçekten tabiat; annesini, babasını, tüm akrabalarını elinden almışsa da bunlara karşılık kendisine yirmi iki yirmi üç yaşlarında bir gençken yakışıklı, zengin, edepli ve vizyon sahibi ederek bu eksikliğini gidermiş, yani gerektiği kadar ödüllendirmişti. Hayatında gördüğü tek eksiklik ise bir evlilikti.

Ne zaman yalnız kalsa hep bu hayallere yol açar, hayalinde bin türlü görüntüler canlanırdı.

Mizacının beğeneceği bir kızın hangi tesadüfün yardımıyla nerede bulacağını bilemediği halde kendisince binlerce mevkide binlerce tesadüf icat etmekte ve fakat daha güzel bir mevki ve tesadüf düşününce evvelkileri reddetmekteydi.

İşte bugün de bu tesadüflerden birisi üzerine hayallerini kurmaya başlamıştı. Tesadüf yeri olarak şu çayırı seçmesi ise doğaldır.

Güya çayırdı dolaşırken yanında annesi olduğu halde nazlı bir güzele tesadüf etti; bu güzelin tipinin kendi arzularına uygun olacağı malum. Kendi mizacına tamamen hoş gelecek edalı bir vücut düşündü. Bu güzel vücuda bir de “Hürrem” adını verdi. Hürrem Hanım’ın kendisine alaka göstermesini sağladı. Kendisi zaten çoktan ona gönül vermişti. Hayallerindeki emellerini engelleyecek hiçbir durum tercih etmeyerek Hürrem Hanım’ın annesini de kendi hakkında derhâl bir sevgi dolu bir hisle canlandırdı. Neredeyse birkaç gün içinde Hürrem’in sefa kucağına atıldı gitti.

Yeniköy’de bir yalı, bir istimbot¹, iki çiftte bir kayık, birçok uşak filandan ibaret şevk dolu bir hayat hayal etti.

Nur topu gibi bir iki çocuk sahibi oldu. Bu mesut şartları bir araya getirdikten sonra mutlu mesut yaşayıp gideceğine zerre kadar şüphe etmek istemezdi.

Bununla beraber, bir iki dakika sonra bu şartları mutluluğunun tamamlanması için yeterli görmeyerek mutlu yaşamının kriterlerini büyüttü. Bu kriter büyüyünce servetini de arttırmaya mecbur oldu. Yaşamı genişledikçe serveti arta arta bir dereceye geldi ki artık hayalleri bomboş hayal haline vardı. Ah insanlar ah! Ona ulaşmışken yetinmeyip daha fazlasına göz dikerler. Elleri yüz geçince bine doğru can atarlar.

Safder, mutlu yaşamının kriterlerini büyüte büyüte servetini bir dereceye getirdi ki o derece servete göre tek bir eşle ile yetinmek heveslerini yatıştırmaya yeterli olamadı. Hayat tarzını değiştirmeye mecbur kaldı.

Aylık gelirini bin liraya kadar çıkarınca artık mesela gayet dilber bir İstanbul kızı, son derece nazik bir İngiliz kızı, güzeller güzeli bir İtalyan karısı gibi güzellik sembollerine yöneldi.

Amerika’da gayet güzel bir aktris işitti. Büyük masraflar yapmayı göze alarak onu da getirtti.

Kısacası, hülyalarının şekil ve rengini değiştire değiştire hayallerini nihayet yine kendi imkânlarının sınırına çekmeye mecbur oldu. Yine Yeniköy’de yalısı ve eşile yetinmeye razı oldu.

¹ İstimbot: Çatana da denen, sandal büyüklüğünde, buharla çalışan deniz teknesi, küçük vapur.

Tam şu yetinme sırasındaydı ki beş on adım ötede çayırdan şuh kahkahaların kendisine doğru yaklaşmakta olduğunu duydu.

Bulunduğu yer, asıl çayırdan alçak olduğu gibi derenin çıkıntısı da kendisini bu kahkahaların sahiplerinden saklamaktaydı.

Kahkahalar yaklaşa yaklaşa ta başının ucuna kadar ulaşmıştı. Safder başını kaldırınca gözlerinin önünde gayet şiirsel bir “canlı hayal” gördü. Meğer o kahkahaların, o gülüşmelerin sahipleri genç, güzel, şuh ve nazik altı kadın imiş. Bunlar, etrafta yabancı kimsenin olmadığını zannederek kim bilir ne gibi düşüncelerin şuh tesiriyle gülüşüp oynaşmaktaydılar. Ancak, birdenbire hiç ümit etmedikleri noktadan bir yabancı gözlerin kendilerini gözetlemekte olduğundan haberdar olur olmaz; özellikle bu yabancı gözlerin tatlılığının farkına varır varmaz bariz utangaçlıklar ve fakat daha şuh hâller ve çığlıklarla kaçışmaya başladılar.

şu manzara, Safder’in pek hoşuna gittiğinden ayağa kalkarak bu vahşi ceylan sürüsünün şevk veren kaçışmalarını seyretmeye başladı. Kadınlar kaçā kaçā yirmi otuz metre uzakta bir söğüt ağacının gölgesinde toplandılar.

Safder daha meydana çıkmış; kadınlar da şuhluğu, neşeyi daha ileri götürmüşlerdi. Hepsi de birer yeldirme² bürünmüş bulunduklarından yerli oldukları anlaşılmaktaydı.

En yaşlısı yirmi beşten fazla görünmeyen bu kumru kümesi hep seçme güzellerden ibaretti. Hepsi de en titiz hevesleri bile tatmin etmek özelliğine sahipti.

Safder’in arzu dolu gözleri muntazam bir çiçek bahçesine düşmüş kelebek gibi hayran hayran çehreden çehreye gezmekteydi.

Gençliğı, güzelliğı ve hele zengin olduğunu gösteren kıyafeti şu saadet goncalarının bir kat daha neşe ve güzelliklerini artırmıştı. Her birisinin gülüşünün neşeli gül bahçesi olacak zannedilirdi.

Kahkahaların ardı arası kesilmiyor, kulaktan kulağa bir takım şuh sözler fısıldanıyordu.

Ah! Çocukluğumuzda böyle fısıltılara bazen biz de sırdaş olurduk. Safder çocuk olmaya çoktan razıydı. şu gençlerin aralarında paylaştığı sırların birazının da kendisiyle ilgili olduğunu bildiğı için ne kadar mutluydu!

² Yeldirme: Kadınların çarşaf yerine kullandıkları, başörtüsü ile birlikte giyilen hafif üstlük.

Bu kadar genç, bu kadar güzel kadınların hatırasını geçici bile olsa işgal etmekteki sefayı kim takdir etmez?

Safder bu görüntüye bir türlü doyamamaktaydı. Elinden gelse hemen kümenin içine atılverecek. Fakat uzaktan doğru bir iki erkeğin geldiğini görmesi üzerine eğlencenin bu derecesiyle yetinmeye mecbur oldu; yavaş adımlarla uzaklaşmaya başladı.

Arkasında ise kahkahalar hâlâ devam etmekteydi. Arada sırada başını arkaya çevirince kadınlarda birtakım hareketler görmekteydi ki bu hareketleriyle şu anda zihinlerini işgal eden şeyin kendisi olduğunu Safder'e anlatmak istiyorlar zannolunurdu.

Şu zevkin tadı damağında kaldığından ertesi günü Safder yine Beykoz Çayırı'na gelmiş ve fakat ezana kadar beklediği halde o sefaya kavuşmak mümkün olamamıştı.

Lakin Cuma günü yine çayırda gezinmekte iken iki genç kıza tesadüf etmiş ve dikkatlice bakınca bunlardan birisini geçen gün o küme içinde görmüş olduğunu hatırlamıştı.

Kız da Safder'i görünce tanıdı. O gün Safder ile kız birbirine beş on defa tesadüf etmişler; hatta tesadüfleri de bile isteye olmuştu. Her karşılaşmada ikisinin de bakışları birbirine tesadüf etmekte ve ara yerde gizli bir tebessüm verilir alınmaktaydı. İkisi de diğeri hakkındaki hislerini anlamıştı. Birbirlerinin dikkatini çekmeyi gurur duyulacak bir başarı saymakta ve her iki taraf da şu başarıyla memnun olmaktaydı. İşte iki gönül arasında şu suretle bir anlaşma ve yakınlaşma başlangıcı peyda olmuş demektir. İkisi de bu memnuniyetle ayrılmıştı.

Safder eve gelip de bugünkü tesadüfe kafa yorduğu zaman yüzünde bir huzurlu bir tebessüm belirmişti.

Gönlünde garip bir sevinç duymaktaydı. Sanki gönlü kabarmış, hissiyatı ferahlamıştı. Şu hal o zevklerden ki insan onu anlatmak yani diğeri bir gönüle ilan etmek için hiçbir yol bulamaz. Safder eline bir kalem almış, güya şu hislerini bir şiir şeklinde anlatma arzusuna düşmüştü. Fakat o şevk ve sefayı örselemeden anlatabilecek edebilecek bir kelime bulmaktaki acizliğini gördüğü zaman şiir yazma fikrinden vazgeçmişti. Zihnine birbirini takip eden birçok parlak ve hoş fikirler geldiği halde hiç birisini kaleminden akıtmayı başaramamakta ve güya o parlak, o zarif fikirler kalemi görünce uçup kaçmaktaydı.

Güzel kıza bir ilanı aşk yazmak istemiş ve fakat kim olduğu hakkında zerre kadar bilgisi olmadığı hatırına gelince bundan da vazgeçmişti. En nihayet hislerini anlatamayacağını anlayarak kalemi bırakmış ve yine hayallerine dalmıştı.

Şüpheli bir emeli inatla takip etmek insanın özelliğindendir. Bu türden olarak Safder de şu tesadüfün neticesini ele geçirebilmek ümidiyle Cumartesi günü de çayıra gelmişti. Yine o ümitle olmalıdır ki Fahriye yani Safder'in "güzel kıızı" da gezintiye çıkmıştı. Bu sefer yanında bir Arap kadın bulunmaktaydı. Bugünkü tesadüfler daha sık ve daha bilinçli meydana gelmiş ve ara yerde değış tokuş edilen özlem dolu bakışlara adeta aşikâr tatlı tatlı tebessümler de eklenmişti. Şu halden anlaşılıyor ki dün hazırlanan ilk anlaşma, uyuşma ve yakınlaşma bu güne kadar epeyce yol almıştı. Yine ayrılmışlardı. Kayığına binip de dudaklarında bir mesut bir gülümseme olduğu halde açıldıktan sonra Safder'e bir pişmanlık hissi gelmişti: Bugün kızın evini öğrenmek imkânını hatırına getirememiş olmasına canı sıkılmıştı.

İki gün İstanbul'a memuriyeti başına inmeye mecbur olmuş, Salı günü ise akşama kadar beklediği halde üzüntüyle dönmüş ve bu üzüntü ve mahrumiyet ertesi Çarşamba günü için de devam etmişti. Safder o gün şu kızcağzın nerede yaşadığını öğrenmediğine hayıflanmakta ve kendi kendisine kızıp kınamaktaydı.

Sebebini henüz bilmediği halde şüpheli bir emel ve belki bir kuruntulu bir talep ardı sıra seğırtmekte ve Fahriye'yle buluşma isteğı gittikçe kuvvetlenmekteydi. Safder kendisini ister istemez bu buluşmaya doğru çekip götüren dürtünün nitelik ve hakikatinden habersiz olduğu halde onun kılavuzluğuna körü körüne itaat etmekteydi. Tecrübesiz çocuk, bu dürtünün bir sevda yani bir tutku eğilimi olduğunun farkından değildi.

Ne olursa olsun işini gücünü bırakıp ertesi Perşembe günü de çayıra gelmiş ve hele bu gün henüz saat altıya varmışken Fahriye de görünmüştü; yanında o yine Arap kadın vardı.

Fahriye'nin hal ve hareketlerine dikkat olursa mutlaka onun da Safder'i etkileyen hislerle hareket etmekte bulunduğuna hükmedilebilirdi.

Hakikat! Fahriye, Safder'in etkisinin bir yansıması olarak etkilenmekteydi. Duygu dünyasının bu ilgi ve sevda kıtasında her etkinin bir tepkisi olması genellikle tecrübe edilir. Buna tesir elektriğı yorumu yapınız, akım alışverişı adını veriniz; ne dersiniz deyiniz birbirinin azıcık dikkatini çeken gönüller arasında bir yakınlaşma ve anlaşma akımı meydana geliyor. İşte Fahriye'nin hisleri de bu cereyana tutulmuş, Safder'in hislerine doğru akıp gelmekteydi.

İki genç arasında bugün değiş tokuş edilen bakışlar bir tarafta şikâyet dolu manaları; öte tarafta mazeret yollu eğilimleri içermekteydi. Fahriye İstanbul’da hasta olan teyzesinde annesiyle beraber iki gece kalmaya mecbur olmuştu ki işte iki günlük ayrılık bundan doğmuştu.

Bugünkü buluşma, iki genç gönül arasındaki muhabbeti³ arttırmıştı. Birbirinin birinci ikinci buluşmaları farkında olamadıkları güzellik sırlarını gittikçe anlamakta ve gittikçe birbirilerine olan meyli arttırmakta idiler.

Bugünkü gezinti diğer günlerdekinden ziyade uzamış ve adeta akşam ezanlarına kadar varmıştı.

Fakat ne bu gün ve ne diğer günler iki genç arasında hiçbir kelime konuşulmamıştı. Çoğu durumda bakışlarla birçok nazik düşünce ve hissi aynı şekilde etkilenmiş iki gönül arasında tercüme ve ilan hususunda geniş ve rahat addolunursa da bazen bu genişlik ve rahatlık dahi insana az gelerek güzel anlatamadığı bazı gizli düşünce ve hisleri sözle bildirme ihtiyacı doğar. İşte bundan dolayıdır ki gerek Safder gerek Fahriye, dudaklarını yakıp durmakta olan esrarlı kelimeleri söylemeye can atmaktaydılar. Lakin ikisinin de tecrübesizliği gönüllerini birbirine açılmalarını engellemekteydi.

Safder bugün hedefine ulaştı; Fahriye’yi gizlice takip sayesinde oturduğu yeri öğrendi. Mutluluk meselesinin bu belirsiz noktasını keşfedip aydınlatmış kadar sevinerek dünyalara sığmamaya başladı.

Şimdi iş bir aracı ile kızın kimliğini öğrenmekteydi.

Fakat zavallı çocuğun bu dünyada sırlarını emniyet edeceği hiçbir hısmı akrabası yoktu.

En büyük bir zorluğun üstesinden gelir gelmez bunun neticelerinin daha kuvvetli bir engel çıkardığını görünce biçare Safder ağlayacak dereceye gelmiş ve iki üç gün bu derde deva aramak uğrunda gece uykularından mahrum kaldığı halde hiçbir kolay yolunu bulamamıştı.

Doğrudan doğruya Fahriye’nin evine gidip derdini anlatmayı bile göze almış ve fakat bunda da birçok sakıncalar bulmuştu.

Nihayet amacına ulaşamayacağına karar vererek üzüntüye düşmüş, gönlünü başka eğlencelerle avutmağa başlamıştı. Bir hafta kadar işinin başından ayrılmamak için kendini

³ Muhabbet: Sevgi, aşk.

zorlamıştı. Fakat bu mahrumiyet ve köşeye çekilme süresi geçer geçmez sabır ve tahammülünün de artık sonuna varmış olduğunu hissetmişti.

Bir gün yarın Beykoz'a can atmak kararıyla eve geldiği zaman eline bir zarf tutuşturdular. Gönlünde hiçbir işaret uyanmamıştı. Telaşsızca zarfı yırttı. İçinden şöyle bir mektup çıktı:

"Efendim hazretleri,

Yüce zatınıza söylemem gereken bazı şeyler olduğu için yüce ve nazik zatınıza zahmet olmaz ise yarın gündüz saat altı sıralarında Beykoz'da vapur iskelesindeki kahvehaneye yüce teşrifinizi rica ederim. Bu hususta karar efendimindir.

18 Haziran sene...

Ahmet"

İşin içinde Beykoz bulunduğu halde bile Safder bu Ahmet ile o güzel kız arasında bir münasebetin mevcut olup olmadığı noktasını hatırına getirememişti.

O yalnız bu Ahmet'in kim olduğunu ve kim olabileceğini, söz konusu davetinin anlama geldiğini düşünmekteydi.

Saat altıda belirlenen saat ve yerde gelmiş ve kahvede tanıdığı hiçbir kimseyi göremeyince gözünü kapıya dikmişti. Yarım saat sonra bu kapıdan sakalına kır düşmüş, kibar kıyafetli bir ihtiyar efendi ile uşak kılıkli diğer bir genç adam gelmiş ve genci parmağıyla Safder'i ihtiyara gösterdikten sonra çekilip gitmişti.

İhtiyar efendi büyük bir iltifatla Safder'e doğru yaklaştığı sırada:

- Maşallah bey efendi oğlumuz; davetimizi kabul etmekle bizi memnun ettiniz, demekle Safder; ihtiyarı edep ve terbiyesini gösterir şekilde kabul etmişti.

Birlikte birer kahve içilinceye kadar havadan sudan sohbetle vakit geçirilmişti. Kahve bomboş olup kahveci de sokakta kahve kavurmaktaydı.

Kahveler içildikten sonra ihtiyar efendi, Safder'e babacan bakışlarla süze süze dedi ki:

- Safder Bey oğlum! Size oğlum dediğimde gücenmeyiniz. Belki rahmetli pederiniz benden daha merhametliymişler. Fakat sizi ben de oğlum gibi severim. Telaş etmeyiniz oğlum!

Ben size her şeyi anlatacağım. Araştırma hoş bir şey değildir; ama sizin gibi bu dünyada tek başına kalmış bir zavallı genci mutlu etmek için yapılırsa ayıp değildir sanırım. Öyle değil mi? Sizi araştırdık. Bütün sırlarınızı öğrendik. O ne ya? Bunda kızaracak ne var? Bütün sırlarınızı dedimse bundan kızıma göz koyduğunuzu ayıplıyorum sanmayınız. Siz gençsiniz, güzelsiniz, zenginsiniz fakat mutlu değilsiniz. Kızım da gençtir güzeldir, zengindir fakat o da bahtiyar değildir. İyi dikkat et oğlum! Bak artık senli benli laf söylemeye başladım. Sözüme iyi dikkat et oğlum! Ben başka babalar gibi dar görüşlü adam değilim. Kızımla senin halinizi Cenab-ı Hak birbirine eş yaratmış. Kızım terbiyelidir, okuması yazması da vardır. Güzel kanun çalar. Sesi güzeldir. Yaşı henüz on yedidir, basmadı bile.

- Sen kızımı seviyorsun, yine kızardın... A oğlum bak ben sana nasıl açık açık söylüyorum. Bunda utanacak ne var? Bir kızı sevmek ayıp mı? Hatta o da seni seviyor. Demek olur ki haliniz bir olduğu gibi gönülleriniz de birleşmiş. O halde kendinizin de birleşmesi münasip değil midir? Hele itiraf et bakayım şu kızımı sevdiğin gerçek mi?

Safder sıkılmış, terlemişti. Şu soruya olumlu cevap verdiği halde kendi veya Fahriye'ye zarar gelip gelmeyeceğini hesap etmekteydi. İhtiyarın amacı, sırlarını bu suretle ortaya döküp bundan bir iş çıkarmak olmasın diye korkmaktaydı. Safder'deki tereddüdü görünce ihtiyar daha sevecen bir tavır ve edayla dedi ki:

- Seni sorguluyorum ediyorum sanma oğlum! Kızım Fahriye seni seviyor... Çayırda birbirinizi pek çok kereler gördünüz. Ben bunların hepsini araştırdım, eğer sen de onu seviyorsan haber ver ki...

Safder her şeyi gözüne alarak dedi ki:

- Evet efendim, ben de kendilerini seviyorum.

Bunun üzerine ihtiyar sevinçle dedi ki:

- Hay! Gördün mü bir kere, işte bu kadar ey oğlum. Şimdi biz seni araştırdık, Fahriye'yi mesut edeceğini anladık. Sen de bizi araştır, Fahriye'nin sana münasip bir eş olup olamayacağını öğren. Fakat sana ben haber vereyim ki kızım soyca sopça, terbiyece, servetçe sana layık bir kızdır. Bana Ahmet Efendi derler. Mağazam Asma Altı'ndadır. Beni her zaman araştırabilirsin.

Safder sevincinden çıldıracak dereceye gelmişti. Muhterem ihtiyarın bir elini bırakıp öteki elini öpmeye, diline gelen cümlelerle teşekkürünü anlatmaya çalışıyordu.

On gün sonra ise Safder ile Fahriye'nin nikâhlanmalarına karar verilmişti.

Gerek Safder gerek Fahriye ummadıkları halde böyle birbirlerine az zaman içinde kavuştukları için kendilerini bahtiyar kabul ediyorlardı.

İlk buluşma gününden tam elli gün sonra artık nikâhlandılar.

Bir iki hafta sonra da Beykoz'da Ahmet Efendi'nin hanesinde parlak bir düğün bu iki hasret çeken gönlü birbirine sarmaş dolaş kavuşturmuştu. Bu sırada Safder hayallerine gerçek şekli vermiş olmak için nazlı eşini Boğaziçi'nin Rumeli Hisarı'ndan Mesar Burnu'na kadar olan kısmında beğeneceği yalı, köşk veya evde kendisiyle birlikte bahtiyar bir şekilde ömür sürmeye davet etti. Bunun için ortaya birçok düşünce ve planlar konuldu. Fahriye bugün Mesar Burnu'nda bir yalı tutulması fikrindeyken yarın Emirgan'da koruya yakın bir köşk kiralınmasını teklif ederdi. Bu birçok fikir ve planlar içinde en son karar Emirgan'da koruya civar bir hane veya köşk bulunursa kiralınmak oldu.

Bir gün Fahriye ve annesi Zehra Hanım Emirgan'a geçtiler; araya araya koruya yakın, beklentilerine uygun bir boş ev beğendiler.

Hemen ertesi günü Safder, Kasım'a kadar kalan iki üç ay müddet için pazarlık ederek evi tuttu.

Ertesi günü de İstanbul'un en üstat yorgancılarını eve gönderdi. Safder'in aylık geliri memur maaşıyla birlikte altmış lira idi. Elinde hazırda olarak dahi düğünden sonra bir üç yüz lirası kadar para kalmıştı.

Hanenin dekorasyonu, Fahriye'nin zevkine bırakılmış olmakla onun fikir ve planına göre doksan-yüz liraya çıkacaktı.

Fakat bir kere işe başlandıktan sonra şu ilave bu ilave derken dekorasyon masrafı yüz yetmiş liraya çıkmıştı. Fakat ev de hakikaten zevk okşar bir hale gelmişti.

Ev muntazam bir bahçe içinde üçü zemin katında ve dördü birinci katta olmak üzere yedi oda ve asıl binadan hariç iki uşak odasıyla bir mutfaktan ibaret kutu gibi gayet şık bir şey olduğu halde dekorasyonu da bu güzelliğe güzellik katmıştı.

Selamlığa⁴ Hüseyin adında terbiyeli bir uşak ile bir usta aşçı konulmuş, hareme de Server isminde küçük bir hadım ağasıyla⁵ bir beyaz, bir Arap halayık⁶ alınmıştı.

Safder, aylık masrafı elli lira tutarak her aydan tasarruf edeceği on lira ile Ahmet Efendi'nin kendisine ayırdığı yirmi ve kızına verdiği on; yani toplam kırk lirayı olağanüstü masraflar için olmak üzere biriktireceğini hesap etmekteydi. Gerçekten, ilk ayın masrafı tahminine yakın olarak dört bin kuruş olmuşsa da diğer aylarınki daha az düşeceği tahmin edilebilmişti.

İşte bu eve yerleştikleri günden itibaren iki genç sevdalı gönül için cihanın imreneceği bir mesut hayat başlamıştı.

Birbirlerine olan sevgileri gün geçtikçe ve her gün birbiri hakkındaki iltifatlar arttıkça artmaktaydı.

Evin bahçesi zaten gayet muntazamken usta bir bahçıvanın her günkü özenli gözetimi sayesinde bir kat daha güzelleşmişti. Sabahları kalktıkları zaman harem bahçesinin serin gölgeli bir kameriyesi altındaki ağaç kanepede birbirlerinin kucağına düşerler ve saatlerce gönül avuturlardı.

Fahriye'nin zaten muntazam güzel yüzü ve bu güzelliğe uygun olan orantılı vücudu gittikçe neşelenmekte; gittikçe şuhluğu, cilvesi artmaktaydı. Bir kelime üzerinde dakikalarca kahkahada karar etmek, her şeyden bir eğlence çıkarmak bu iki genç için çok doğal bir şey haline gelmişti.

Safder'in İstanbul'a indiği günler akşamüstü vapur vakti yaklaştığı zaman Fahriye pencereden bir türlü ayrılamazdı. Beyinin ta uzaktan yaklaştığını görür görmez hemen kendisini merdivenin alt başına atardı. Safder kapıdan girince kendisini sevgili karısının kolları arasında, dudakları altında bulmamak mümkün değildi.

Safder de hemen hiçbir gün boş gelmezdi. Mesela bir gün arşını elli kuruşluk bir kumaştan beş on arşın⁷, diğer bir gün üç liralık bir şemsiye getirirdi.

⁴ Selamlık: Köşk, ev ve saraylarda sadece erkeklere ayrılan bölüm.

⁵ Hadım ağası: Harem ağası.

⁶ Halayık: Kadın köle, cariye.

⁷ Arşın: Yaklaşık 68 santimetreye eşit olan uzunluk ölçüsü.

Mini mini Server'e de evin alt katında bir muntazam oda verildi; üstüne başına gayet önem verilmekteydi. Hanımefendi nereye çıkarsa bir halayıkla beraber kendisine eşlik etmeye memur edildi.

Ahmet Efendi ile Zehra Hanım sık sık Emirgan'a gelip günlerce kalmaktaydılar.

Birçok kereler böyle tüm ailece gezintiler yapılmıştı. Mesela bir salı günü sabahleyin saat yedi sekizde üç öküz arabasıyla bentlere gidilmiş, orada yemekler pişirilip yenilmiş, masum ve mesut eğlencelerden sonra gece de mehtap olduğu için saat üçte dörtte dönülmüştü.

Bir pazartesi günü de akşam saat dokuzdan sonra içeri Gülsuyu'na gidilmiş ve yine ailece mutlu mesut eğlenilmişti.

Emirgan korusunda, Fıstıklı Bağ'ında, Balta Çayırı'nda da bu yolda eğlenceler yapılmaktaydı.

Kabul edilmelidir ki şu hayat tarzı yüzde sekiz dokuz kişiye ancak nasip olur saadetlerdendir. Bahtiyar derler onlara ki bu saadetin kadrini bilirler, kıymetini elden çıktıktan sonra "hayıflanarak" anlamış bulunanlar da asıl bedbahtlardır.

Ev konum itibarıyla hem yazlığa hem de kışlığa müsait olduğu gibi burada sürülen ömrün tadı damaklarından bir türlü çıkmadığı için kışın ve gelecek yazın bile buradan ayrılmamaya karar verildi. Kış da mutlu bir şekilde geçti. Özellikle kışın gece eğlenceleri pek şirindi. Fahriye güzel kanun çalmakta, Safder de orta derecede keman çalabilmekteydi. Çoğu geceleri, gönülleri okşayan bir ahenkle geçmekte idi.

Ertesi yaz, mutlu hayatları daha ziyade arttı. Bu namuslu ailenin yaşayışı, Emirgan halkının olumlu bakışlarını ve gıptasını çekmekte; hele Fahriye'nin iffet ve namusuna en zor zor beğenen ve en çok eleştiren kadınların bile diyecek bir şeyi yoktu.

Fahriye'nin Safder'e olan aşkı bir dereceye gelmişti ki bir saatlik ayrılığı cehennem azabı kadar tahammül edilmez görmekteydi. Onu gözü önünden bir dakika bile kaybetmek istemez oldu. Dudak dudağa dakikalarca mest olup gitmeleri pek çok kere yaşandı.

Mehtaplı gecelerde bahçede saatlerce dolaşırlar ve bu süre zarfında hemen hiç ağız açmayıp yalnız kendi hislerinin manevi ahengini dinlerlerdi. Birer kollarıyla birbirinin beline

sarılmış oldukları halde hemen yanak yanağı denecek kadar bir samimiyetle ile yürürlerdi. Arada sırada çıkardıkları sesler ise: “İki gözüm!”, “Mini minim!” gibi nazlı hitaplar, şükreden veya arzulu çığlıklardan ibaret kalırdı.

İkisi de bu mutluluğun tadının uzayıp gideceğine kanmıştı. Gafil gençler.

O kış da İstanbul'a inilmemişti. Kışın şevk ve neşesini arttıran bir mesut bir olay ise mini Fahri'nin doğumu olmuştu. Fakat Fahri, doğumuyla bu bahtiyar ömre beklenmedik bir sarsıntı getirmiş oldu. Fahriye güzel olduğu kadar da iyi ahlak sahibi bir kadıncağızdı. Kendi saadetini kocasının saadetinden ibaret bilir, kocası onun saadeti uğrunda kendisini adadığı gibi kendisi de kocasını mesut etmeyi bir ideal kabul ederdi.

Fakat ne çare ki evlat sevgisi koca sevgisinin şiddetini değiştirivermişti.

Sevginin alışkanlık, yani zihnin meşguliyetinin, sonucu olduğu kabul edildiği halde Fahriye'nin artık tüm zihni meşguliyeti hemen Fahri'ye yönelince, eski muhabbetin kuvvetinin azalması doğal sayılır.

Fakat Safder, eski hislerini tamamen ve belki daha da fazla muhafaza etmekteydi.

Fahri üç yaşına girdi. Ne kadar da güzel bir çocuktı. İnsanın doğal ömrü müddetince toplam mutlu günlerinin birkaç güne toplandığını gören tecrübelilere inanmalıdır:

Safder, Avrupa'da bir memuriyete tayin olunmuş ve vazife gereği bu memuriyeti kabulle evliliğinin dördüncü senesi Tuna yoluyla sevgili ailesinden ayrılmağa mecbur olmuştu.

Bu veda pek hazin olmuş, iki genç birbirine sarılmış kalmıştı. İkisini de bir sıkıntı almış, gözlerini ateşli bir kuruluk bürümüştü. Safder'in Fahri'yi bağrına basması da pek acıklı bir manzara oluşturmakta, Zehra'nın gözyaşları, Ahmet'in üzüntülü tesellileri ise bu manzaranın hüznünü arttırmaktaydı.

Luid vapuru Emirgan önünden geçerken kıyıda hicran gözyaşı dökmekte olan gözler kış⁸ üstünde bir beyaz mendilin yine o suretle yaş dökmekte bulunan gözlerden ayrılamadığını seçebilmekteydi.

O geceyi iki tarafın da nasıl tahammülsüz işkenceler içinde geçirmiş olacağını açıklamaya gerek yoktur. O gibi detaylara, ihtimal, okuyucunun tahammülü dayanamaz.

Aradan bir hayli zaman geçti. Bir sene, iki sene, üç sene, daha çok, daha çok...

⁸ Kış: Teknelerin arka tarafı.

Ya muhabbet! Ah! Eğer gözden ırak⁹ olan gönülden de ırak olursa... Mektuplar büyük bir düzenle devam etmekte ve İstanbul'dan giden her mektubun bir kısmı Fahri'ye ait bulunmaktaydı.

Seneler altıya, yediye, sekize vardı. Artık mini mini Fahri on bir on iki yaşında bir pehlivan olmuştu. Safder'in sevinci sonsuzdu.

Fahriye'ye gelince... Eyvah!

Ayrılığın bu derecesi ilk önce biçare kadının sevgisine bir yorgunluk vermeye başlamıştı. Fahri'nin sevgisi o yorgunluğu hafifletmekte ise de zaman geçtikçe bu vicdani yorgunluk kendisinin haberi olmaksızın bir "lakaytlığa" dönüşmüştü. Sene on olunca Fahriye gönlünü serbest bulmağa başlamıştı. Bir hayli zaman gönlüyle mücadeleyle devam etmek istemiş ve fakat tabiatın kanununu yenmek mümkün olamamıştı.

Tam hislerinin şu sıkıntılı zamanında da uğursuz bir tesadüf, ev bark yıkıcı tesirini göstermeye başlamıştı. İç sıkıntısına mağlup olduğu zamanlar sıklaşmıştı ve bu zamanlar zavallı kadın için ölüm sarhoşluğuna uğramış kadar sıkıntılı vericiydi.

Sokak üstündeki odasının bir penceresi önüne bir ölü gibi oturur, gözlerini bahçenin çiçeklerine kaptırır, saatlerce böyle hareketsiz kalırdı. Şu hareketsiz halinde zihni de uyuşmuş zannolunacak derecede hiçbir şey hissetmez, hiçbir şeyi düşünmezdi.

Yine böyle bir kendinden geçtiği dalgın zamanında; gözüne tesadüfen sokaktan geçmekte olan yakışıklı, genç bir erkek ilişti. Vücuduna gelen bir titreme ile hisleri uyanmış oldu. Takip eden gözlerini bu adamın arkasından saldırdı. Maziye ait birçok nazlı hayaller gözü önünden geçiyor sandı. İster istemez göğsü kabarıp indi.

Sebebini bilmediği halde kendisinde bir ağlama isteği hissetmekteydi. Hayalini Safder'e kadar uzatmayı başardı. Fakat o hayali epeyce süre bu noktada tuttuğu halde bile hiçbir zevk hissetmedi. Karşısına Safder'in resmini alarak seyretmeye başladığı halde bile gönlünde hiçbir olağanüstü tesir bulmadı.

⁹ Irak: Uzak.

O gönlün sanki ruhu uçmuş, nuru sönmüştü. Fahriye kendisinde şu köklü değişimi fark edince utanmıştı. Boş yere hafızasını zorlamaya, boş yere o ruhu bulmaya, o nuru canlandırmaya çalışmaktaydı.

Birkaç gün içinde söz konusu olan genç beyin hemen aynı zamanlarda sokaktan geçtiğinin farkına vardı.

Bilinemez ne gibi bir sebep hayalini bu beyin ardına düşürmekte, bir fayda aramaktaydı.

Bir gün geldi ki bu beyin de dikkatli bakışları Fahriye'yi keşfetti. Bu sefer diğer bir etki, o beyin de gönlünden tutup Fahriye'ye doğru yaklaştırmaya başladı. Bu etkenlerin, şu ortak hareketlerinde elbette ortak bir maksat vardı. Bu ortak maksat ne olabilir?

İki gönlü birbirine sevgiyle bağlayan etken her neden ibaretse Emin ile Fahriye'nin hayallerini, fikirlerini birbirlerine yöneltten etken de ondan ibaretti.

Zaman geçtikçe mizaçça anlaşma ve birleşmeye yatkın olan bu iki gönül birbirine yaklaşılmaktaydı. Bunu değiştiren bir engel varsa o da Fahri'ydi.

Ancak Fahri'nin bu tesiri o yakınlaşmayı mümkün değil menedemeyecekti. Gerçekten de edemedi.

Fahriye bazen bu yeni sevgisi üzerinde süratinin gittikçe arttığını hissedip üzerine düşeyazmakta olduğu büyük felakete henüz epeyce mesafe varken hislerini zorlayıp o cazibeden kurtuluş çarelerini araştırırdı. Fakat heyhat! Bir kere o cazibe ile yerinden oynamış olduktan sonra artık vicdani iradenin ne tesiri kalır?

Bir uğursuz nasip, kendisini o felaket alevinde yanmaya mahkum etmişti. Fahriye'nin gönlü tıpkı bir pervane gibi göz alıcı bir nura doğru sürüklenmekte ve o felaket sınırları içine girdiği gibi artık bir daha oradan çıkmanın imkânsızlığından habersiz bulunmaktaydı. Gerek Ahmet Efendi gerek Zehra Hanım kızlarının beyinde gizliden gizliye meydana gelmekte olan şu değişimden uzun müddet habersiz kalmadılar. Bir taraftan kızın Safder'e meylini devam ettirmeye bir taraftan da Safder'i İstanbul'a aldırarak çarelerine çalıştılar.

Nihayet ikincisinde başarılı oldular.

Ya birincisinde heyhat!..

Safder İstanbul'a geldi. Fahriye'nin muhabbetli kucağına can attı. Fakat aşk sembolü sandığı vücudun sanki ruhu uçmuş, hakikaten bir "sembol" olarak kalmıştı.

Biçare adamın aşkının harareti bir kere kendisi için sönmüş olan o alevi bir daha uyandıramadı.

Adamcağız bir müddet bekledi. Fahriye'nin hislerini eski yerine getirmek için bekledi. Lakin heyhat!

Netice pek aşikârdı. Safder, Fahriye'yi hâlâ o derece sevmekteydi ki biçare kadına azap vermekten çekinerek bu konuda en ufak bir serzenişe bile cesaret edemiyordu.

Hakikaten biçare kadın! Gönül hallerinden ve aşkın kadınlar üzerindeki sihirli etkilerinden haberdar olanlar Fahriye'de ister istemez baş gösteren şu ikinci aşkı kendisini ayıplama için bir vesile olarak görmezler. İşte Safder de bu kafada bir adamdı.

Aylarca cehennem azabı veren düşünceler neticesinde kaynar gözyaşları döke döke Fahriye'nin iradesini eline teslim etmiş ve kendisine üzüntü ve ıstırabın en taş yürekliğini can yoldaşı edinmişti.

Nice seneler içinde mesut bir ömür geçirdiği bu civarların manzarası kederlerini yenileyip arttırdığı için Beyoğlu'nda bir kiralık daireye can attı.

Sefil, üzüntülü bir ömür geçirmeye başladı.

Ya Fahriye! Gerçi yeni aşkına engel olan maniden kurtulmuş, tamamen serbest kalmıştı. Fakat o kutsal bağın kopması zavallı kadında yeni üzüntülere sebep olmaktan geri kalmamıştı.

Hayatından usanmış, gönlünü ezip çiğnemek arzusuna düşmüştü.

Emin, aradan Safder'in çıkmasını hayatı için kurtuluş müjdesi saymışsa da bu müjdenin Fahriye'nin kulağına birtakım uğursuz sözler getirmeye yaradığını da görünce arzusuna sınır çekmeye mecbur olmuştu.

Adeta o ayrılık Safder ile Fahriye'nin gönülleri arasına bir hendek kazmıştı. Gün geçtikçe bu hendeğin genişliği artmaktaydı.

İkisinin hisleri, hemen evlenmek üzereyken bu evliliğe hizmet eden dış etkilerin kuvvetten düşmesi üzerine yavaş yavaş eski hâllerine dönmeye yüz tutmuş olan kimyasal maddelere benzemişti. Buna rağmen yine evlilikten geri kalmadılar.

Ahmet Efendi ile Zehra'nın Fahriye için olan sevgileri bu ikinci evliliğe tahammül edebildi.

Ertesi sene, Safder de şimdiki karısı Sıdika ile evlenmişti. Bu evliliği istekle değil zoraki kabul etmişti. Bu ikinci evliliğinden beri yedi sekiz sene geçmiş ve meydana beş yaşında Münir ile iki yaşında Nezihe doğmuştu. Fahriye'nin de Emin'den Lütfü namında bir çocuğu olmuşsa da dokuz aylıkken vefat etmişti. İki sene sonra da Emin ölmüş olmakla Fahriye kırk yaşında dul kalarak birbiri arkası sırada anasından babasından mahrum olmuştu. Dokuz seneden beri Fahri ile üzüntülerini geçiştirmeye çalışmaktaydı. Fahri yirmi bir yirmi iki yaşında bir babayiğit olup yüksekokulların birisinde okumaktaydı.

Sık sık babasını ziyarete geldikçe biçare adamcağızın hüznü ve acısını hafifletip giderdi.

Safder ile Fahriye dokuz seneden beri birbirinin yüzünü görmemişti. Yalnız Fahriye, Safder'in resmini sık sık karşısına alır; saatlerce düşüncelere dalar.

Tıpkı Safder gibi o da mazinin tatlı hatıralarıyla hayallerini tatlandırmayı tek tesellisi olarak görürdü.

Fahri, tahsilini bitirince geleceği hakkında ciddi bir karar alınması sırası gelmiş ve bunun için de Safder ile Fahriye'nin görüşmesi lüzumu meydana çıkmıştı.

Fahriye bu görüşmeye can atmakta ve fakat Safder mümkün olduğu kadar o görüşmeyi uzaklaştırmak için birçok mecburiyetler görmekteydi. Zihninde bu görüşmenin kesin gerekliliğine karar verinceye kadar günlerce cehennem azapları geçirmişti.

Yerini bildiği bir tuzağa yaklaşmakta olan bir kuş gibi her saatinin kendisini o müthiş noktaya doğru yaklaştırmakta olduğunu görmekteydi. Fahriye'yi hâlâ sevmekteydi. Asıl korkusu da bu aşktı. Yoksa gönlünde Fahriye'ye karşı bir şeyler hissetmemiş olsaydı hiç çekinmeden üzerine doğru yürüyecekti.

Durgunluğun külleri altında örtülmüş kalmış olan sevda ateşini bu görüşme eşip meydana çıkaracak olursa asıl felaketin o zaman alevleneceğini hesap etmekteydi.

Birkaç haftayı oyalanarak geçiştirdiyse de esas konu oğlunun istikbali idi. Bu yüzden o kadar çekingenlik gösterdiği görüşmeyi yazmaya mecbur olmuştu.

Tayin olunan buluşma gününde Safder, Fahriye, Fahri; Beykoz’da Fahriye’nin hanesinde birleştiler.

Safder eve girinceye kadar bunalımlar geçirmiş, ölüm terleri dökmüş olduğu gibi bu işkencelerin belki iki mislini Fahriye de çekmişti.

Safder ne tarafa baksa maziyi hatırlatan bir iz görmekteydi. Hanenin dekorasyonu, boyası filan hep evlendikleri seneyi andırıyordu.

Bu görüntüler hislerini kabartmakta, göz pınarlarına yaşlar birikmekteydi.

Fahriye başına bir örtü almış, gözlerinde biriken damlaları mendiliyle silerek kurutmağa çalışıyordu.

Safder gözlerini birden kaldırıp da Fahriye’nin yüzüne göz ucuyla bile bakmaya cesaret edemiyordu.

Fahriye ise hali ve yalvarır bakışlarıyla böyle bir yarım bakış istemekteydi.

İkisini de bir heyecan almış, sesleri titremekteydi. Fahri’nin istikbali tartışıldı. Fakat söyledikleri sözlerin ahengini kontrol ve muhafaza edecek olsa Safder’de bir af diler şekilde bir şikâyet, Fahriye’de sevdalı bir bağışlama ortaya çıkardı. İstemedikleri halde ikisi de ruhani bir zevke kapılmış gitmişti.

Bir münasebetle¹⁰ Fahri dışarı çıktığı zaman Fahriye her türlü tedbir ve ihtiyatı çiğneyerek, yalvaran edayla dedi ki:

- Yüzüme bir kerecik olsun niye bakmıyorsunuz?

Safder’in gözleri ister istemez Fahriye’nin yüzüne yöneldi. Yine derhâl yere indi.

Şu hızlı bakış, Safder’in heyecanını arttırmış oldu. İçinden bir “hâlâ güzel” demişti.

Evet, Fahriye hâlâ güzeldi. Yaşı kırka varmış, bunca hüznü ve keder çekmiş olduğu halde yine hâlâ güzeldi. Belki daha semizleşmiş, rengi daha açılmıştı.

¹⁰ Münasebet: Sebep, neden.

Safder boşalmaya zorlanıp duran gözyaşlarını bir türlü zapt edemedi; neredeyse hüngür hüngür ağlamağa başladı. Fahriye de ağlamaktaydı. Bu iki bedbaht bunca yıllardır biriken acı gözyaşlarını dökmekle biraz rahatladılar. Fakat ne fayda! Olan oldu, yazıldı bitti.

SON

Sözlük

Hazin: Hüzünlü, üzücü.

Nağme: Güzel ses, melodi.

Melül: Üzgün.

Zat: Şahıs, kişi.

Tesir: Etki.

Katmerlenmek: Fazlalaşmak, aşırı duruma gelmek.

İffet: Namus, dürüstlük, temizlik.

Nur: Işık.

Ahali: Halk, kalabalık.

Ahenkli: Uyumlu, kulağa hoş gelen.

Teşkil etmek: Oluşturmak, ortaya çıkarmak.

Keşmekeş: Karışıklık.

Hülya: Tatlı hayal.

Mevki: Durum.

Emel: İstek, gerçekleştirilmesi istenen amaç.

Dilber: Güzel, alımlı kadın.

Şuh: Neşeli, cilveli.

Muntazam: Düzenli, düzgün.

Çehre: Yüz.

Suret: Biçim, tarz.

Peyda olmak: Ortaya çıkmak, oluşmak.

Örselemek: Gücünü azaltmak.

Netice: Sonuç.

Kuruntu: Bir konu hakkında yanlış ve yersiz düşünce, kaygı.

Hakikat: Gerçek, gerçeklik.

Cereyan: Akım.

Meyil: Eğilim, ilgi, gönül verme.

Addolunmak: Sayılmak.

Hısım: Akraba, soy, evlilik yoluyla bağlı olan kişiler.

Biçare: Çaresiz.

Münasebet: İlişki.

Muhterem: Saygıdeğer.

Bahtiyar: Mutlu.

Müddet: Süre.

Kameriye: Bahçelerde yazın oturmak için yapılan, üstü kapalı kenarları açık ahşaptan yapı, çardak.

Mesut: Mutlu.

Kadir: Değer, kıymet.

Bedbaht: Mutsuz, bahtsız, talihsiz.

Ziyade: Çok, fazla.

Gıpta: İmrenme.

Mest olmak: Çok mutlu olmak, kendinden geçmek.

Gafil: Çevresinde olup bitenlerin farkında olmayan.

Muhafaza etmek: Korumak.

Hicran: Ayrılık, ayrılığın verdiği acı.

Pehlivan: Boylu poslu, güçlü kişi.

Lakaytlık: İlgisizlik, umursamazlık.

Mazi: Geçmiş.

Maksat: Amaç.

Menetmek: Yasaklamak, engel olmak.

Heyhat: "Yazık, ne yazık" anlamlarında kullanılan söz.

Serzeniş: Yakınma.

Hendek: Bir yerden bir yere geçmeye engel olacak şekilde kazılmış çukur.

Zoraki: İstemeyerek, zorla.

Tahsil: Öğrenim.

İstikbal: Gelecek.

İhtiyat: Dikkatli ve ölçülü davranma, tedbir.

Semizleşmek: Kilo almak.